



Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

nota

Directieraad RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Nota nummer

Datum
19 maart 2020

Betreft	Communicatiebulletin 19 maart 2020
Auteur	[REDACTED], C&D
Afgesteld met	
Besluit	Nee
IDocument	n.v.t.
Medezeggenschap	n.v.t.
Gevolgen voor ROS	n.v.t.
Bijlage(n)	

De teksten in het communicatiebulletin geven in de meeste gevallen letterlijk weer hoe media over het RIVM en/of RIVM-onderwerpen berichten. Dit is niet per definitie het standpunt of de zienswijze van het instituut.

(Nieuwe) ziekten en resistenties (zoönosen)

Nieuwe coronavirus

Cijfers Nederland (18 maart 2020):

Sinds gisteren zijn 346 mensen positief getest op COVID-19, de ziekte die veroorzaakt wordt door het nieuwe coronavirus. Daarmee komt het totaal aantal positief geteste mensen op 2051. Onder hen zijn 485 mensen die in de zorg werken; zij worden vaker dan andere groepen getest. Vijftien patiënten zijn sinds de vorige update overleden aan COVID-19. In totaal zijn er nu 58 mensen overleden aan de ziekte. De leeftijd van de overledenen ligt tussen 63 en 95 jaar. In totaal zijn 408 patiënten opgenomen (geweest) in een ziekenhuis.

De meeste positief geteste mensen wonen in de provincie Noord Brabant, namelijk 759 personen. Daarna zijn de meeste positief geteste mensen gemeld in Limburg (265) en Zuid Holland (241).

Cijfers European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)

Aantal positief geteste personen wereldwijd: 194.909

Aantal overleden personen wereldwijd: 7.876

Aantal positief geteste personen in de Europese Unie (incl. Verenigd Koninkrijk): 70.989

Aantal overleden personen in de Europese Unie (incl. Verenigd Koninkrijk): 3.309

Ook in de afgelopen dagen veel verzoeken van media aan het RIVM over het nieuwe coronavirus. Aanleidingen voor verzoeken zijn soms te

herleiden naar bepaalde ontwikkelingen als de toespraak van premier Rutte op maandag 16 maart, de technische briefing aan de Tweede Kamer op woensdag 18 maart, waar onder andere (10)(2e) uitleg gaf en het kamerdebat op woensdag 18 maart over de gekozen maatregelen en aanpak van het kabinet. Daarnaast ook veel verzoek zonder directe aanleiding.

Hieronder volgt een selectie van artikelen:

Naar aanleiding van de toespraak van premier Rutte hebben diverse media aandacht besteed aan de door de premier genoemde drie scenario's. Zo ook de Volkskrant. Jacco Wallinga heeft namens het RIVM een bijdrage geleverd aan dit artikel: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dit-is-het-begin-van-een-lang-gevecht-tegen-het-covid-19-we-wegen-de-scenario-s-van-rutte-en-het-rivm~bdc81da8/>

Eén van de weinige lichtpuntjes van de coronamaatregelen is dat ze de luchtkwaliteit ten goede komen. Op satellietbeelden en in metingen aan het aardoppervlak in China en Italië is dat duidelijk zichtbaar. Voor het klimaat maakt het echter nog weinig uit, zeggen experts tegen de NOS op woensdag 18 maart. Hierbij de link naar het artikel: <https://nos.nl/artikel/2327485-corona-goed-voor-de-luchtkwaliteit-effect-op-klimaat-nog-beperkt.html>

Het RIVM triomfeert deze dagen niet alleen over de boer, maar over alle mensen, en zelfs over God die ook machteloos zwijgend toekijkt. Dat stelt Max Pam in zijn column in de Volkskrant van woensdag 18 maart: https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/het-rivm-triomfeert-niet-alleen-over-de-boer-maar-over-alle-mensen~bc7ca32d/?utm_campaign=shared_earned&utm_medium=social&utm_source=email

De academische ziekenhuizen in Nijmegen en Utrecht gaan op grote schaal een tbc-vaccin inzetten in een poging hun zorgmedewerkers beter te beschermen tegen het coronavirus. Dit maken de ziekenhuizen vandaag bekend. Zo berichtte Nieuwsuur op woensdag 18 maart. Hierbij de link: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2327476-grootschalig-onderzoek-met-tbc-vaccin-voor-bescherming-tegen-coronavirus.html>

Nederland moet er niet blind van uitgaan dat er groepsimmunitet ontstaat voor het coronavirus. Daarvoor waarschuwt de WHO. Ons land en andere Europese landen moeten intensief blijven testen op Covid-19. Zo berichtte de Volkskrant op woensdag 18 maart in een artikel met als kop 'WHO: kritiek op Nederlandse aanpak'. Aura Timen heeft namens het RIVM gereageerd op deze kritiek. Hierbij de link: <https://www.ad.nl/binnenland/who-kritisch-nederland-vaar-niet-blind-op-groepsimmunitet~a99537fa/>

De steun voor premier Rutte is fors gestegen na de toespraak aan het volk. Ook is er veel vertrouwen in de aanpak van de overheid, die de premier in de toespraak presenteerde. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder ruim 22.000 leden van het Opiniepanel uitgevoerd na de toespraak.

Amerikaans onderzoek laat zien dat het coronavirus onder ideale omstandigheden tot wel 72 uur intact blijft op oppervlakten van plastic en roestvrij staal. In heel kleine druppeltjes in de lucht, zogeheten aerosolen, kan het een paar uur 'overleven'. De huidige hygiëneadviezen sluiten daar goed bij aan.

De onderzoekers van het National Institute of Allergy and Infectious Disease bepaalden hoelang deeltjes van het virus in het laboratorium overleven in aerosolen en op oppervlakten van plastic, roestvrij staal, koper en karton. De betekenis van 'overleven' is in dit geval dat het virus nog in staat is zich in cellen te vermenigvuldigen. Onder andere NOS heeft hier op woensdag 18 maart een artikel aan gewijd. Hierbij de link naar het artikel: <https://nos.nl/artikel/2327562-coronavirus-kan-dagenlang-overleven-op-plastic-en-roestvrij-staal.html>

Hierbij ook de link naar het wetenschappelijk artikel: https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2004973?query=featured_home

Op donderdag 19 maart publiceerde De Telegraaf een column van de hoofdredactie van de krant waarin wordt gesteld dat van een kennis- en onderzoeksinstituut, waar het landsbestuur in crisistijd op moet bouwen, mag beter worden verwacht. Hierbij de link naar de column: <https://www.telegraaf.nl/watuzegt/857516161/van-het-rivm-mag-beter-worden-verwacht>

Driekwart van de coronapatiënten die overlijden is niet op de intensive care van een ziekenhuis geweest. Dat komt deels doordat verpleeghuisartsen of huisartsen in samenspraak met betreffende patiënt en familie besluiten om de zieke geleid op leeftijd of toestand niet 'in te sturen' naar de ic. De Volkskrant heeft hier een artikel over gepubliceerd op donderdag 19 maart. Aan dit artikel heeft (10)(2e), voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) en hoofd ic van het Erasmus MC, een bijdrage geleverd.

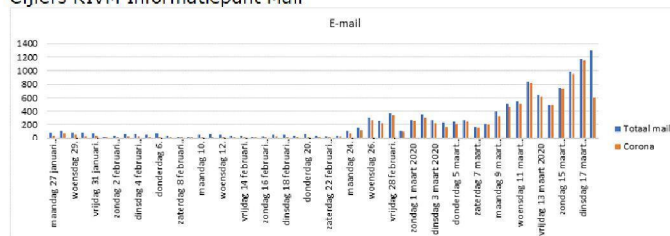
Hierbij de link: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/driekwart-van-overleden-coronapatiënten-in-nederland-kwam-nooit-op-intensive-care~b9c5660d/>

Met een nieuwe bloedtest gaan onderzoekers van de Nederlandse bloedbanken een landelijk bevolkingsonderzoek doen naar het nieuwe coronavirus. Doel is om te achterhalen hoe breed het virus is verspreid en hoe snel de samenleving immuniteit tegen de ziekte opbouwt. De test wordt uitgevoerd op bloed van tienduizenden bloed- en plasmadonoren van bloedbank Sanquin. Zo bericht het Algemeen Dagblad op donderdag 19 maart. Hierbij de link naar het artikel: <https://www.ad.nl/dossier-coronavirus/landelijke-bloedtest-om-te-zien-of-in-nederland-immuniteit-tegen-corona-ontstaat~ae8f611a/>

Cijfers RIVM Informatiepunt Telefonie:



Cijfers RIVM Informatiepunt Mail



Op zondag 15 maart hebben minister Slob (Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media) en minister Bruins (Medische zorg en Sport) in een persconferentie nieuwe maatregelen afgekondigd. Alle scholen, kinderopvangcentra, cafés, restaurants en sportclubs in Nederland moeten dicht. De maatregel ging gisteren om 18 uur in en duurt in ieder geval tot en met 6 april 2020. Dat geldt ook voor fitnesscentra, sauna's, seksclubs en coffeeshops. Medewerkers in het onderwijs en de kinderopvang werken wel door, ze vangen onder meer kinderen op van ouders in onmisbare beroepen. Ook gaan leerkrachten onderwijs regelen voor kinderen die thuis zitten, waarbij eindexamenleerlingen prioriteit krijgen.

In de komende weken wordt in Brabant onderzoek gedaan naar het besmettingsrisico van jongeren en kinderen. De uitkomsten van dat onderzoek zullen meegenomen worden in het besluit wat er na 6 april met de scholen en kinderopvangorganisaties gebeurt.

De onderwijssector is blij met het besluit van het kabinet om scholen en kinderopvangcentra te sluiten. De afgelopen dagen was er veel onduidelijkheid en die is nu weggenomen, zegt de sector. De schoolleiders willen proberen de kinderen thuis nog zoveel mogelijk te laten leren. Alle bestaande maatregelen worden met een week verlengd, tot 6 april. Ook wordt Nederlanders gevraagd om overal 'gepaste afstand' van elkaar te houden, ook bijvoorbeeld in winkels. "De richtlijn hierbij is 1,5 meter",

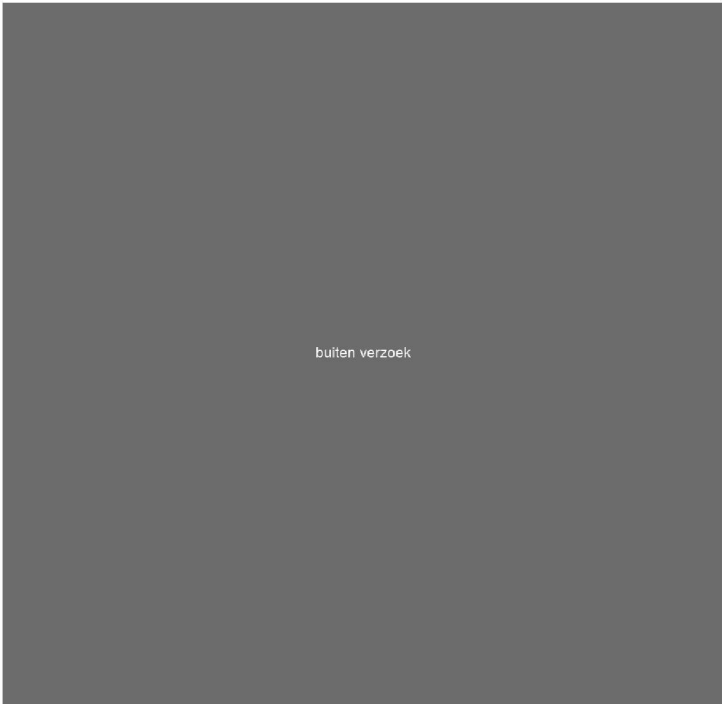
aldus Bruins. Hij voegde daaraan toe dat dit 'zeker niet de laatste maatregelen' zullen zijn. Het kabinet bekijkt elke dag of er meer maatregelen nodig zijn.

Ook in het weekend van 14 maart en maandag 16 maart onverminderd veel aandacht van de media voor het virus. Vandaag met name veel aandacht voor de afgekondigde maatregelen en de reacties vanuit diverse experts, partijen en de maatschappij. Gezien de grote hoeveelheid artikelen volgt hieronder een selectie:

- Het leidde tot schrikreacties, de uitspraak van bondskanselier Angela Merkel deze week dat tot wel 70 procent van de Duitse bevolking besmet zal raken met het coronavirus. Maar ook het RIVM houdt er inmiddels rekening mee dat de helft van de Nederlandse bevolking de komende jaren Covid-19 krijgt, zegt directeur infectieziektenbestrijding Jaap van Dissel. „Dat gebeurt niet in een paar maanden, maar we zitten nu wereldwijd in een pandemie. Het virus zal bij ons blijven, we zullen dit als maatschappij moeten doormaken.” Zo berichtte NRC vrijdag 13 maart naar aanleiding van een interview met Jaap van Dissel: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/13/rivm-baas-helft-nederlanders-zal-uiteindelijk-virus-krijgen-a3993743>
- Luister naar experts in plaats van hobby-virologen en andere vage types vol corona-opvattingen. Deze oproep door (10)(2e) in zij column in de Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/luister-naar-experts-in-plaats-van-hobby-virologen-en-andere-vage-types-vol-corona-opvattingen~b0b7e603/>
- Siegfried Woldhek tekent elk weekend in NRC een man of vrouw in het nieuws. Afgelopen zaterdag tekende hij Jaap van Dissel: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/14/man-van-de-week-jaap-van-dissel-a3993741>
- De Nederlandse aanpak waarbij niet het hele land op slot gaat en de scholen openblijven, is een van de slimste ter wereld. Dit zei Ira Helsloot, hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit in een artikel op zaterdag 14 maart. De nieuwe maatregelen waren toen nog niet afgekondigd. Zijn kritiek op de maatregelen is op maandag 1 maart door diverse media weer herhaald. Hierbij de link naar het artikel in de Volkskrant: https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoogleraar-scholen-sluiten-dat-zou-zeker-mensenlevens-kosten~bec59097/?utm_campaign=shared_earned&utm_medium=social&utm_source=email

buiten verzoek

buiten verzoek



buiten verzoek

Social Media:

We krijgen steeds meer volgers erbij op onze accounts, waardoor ook het bereik enorm stijgt. Het RIVM is op social media de afgelopen 7 dagen 106.478x genoemd en er waren 193.144 gerelateerde berichten. Totaal dus 299.662 berichten. Het nieuwe coronavirus (COVID-19) beheerst praktisch alle discussies, waarbij afgelopen week de sluiting van alle scholen en gesprekken over een eventuele lock-down de meeste aandacht trokken. Twitter (134.083), Facebook (192.445) en nieuws (33.806) waren daarin de belangrijkste kanalen.

Meest bekeken eigen berichten:

Twitter (79,9k volgers): Oproep om mee te doen met infectieradar (17/3) 367.179 weergaves. Alle coronaberichten hebben een extreem goed bereik

Facebook (41,7k volgers): Melding dat website infectieradar niet werkt (17/3) 131.086 bereikte accounts

LinkedIn (26,9k volgers): Overzicht van maatregelen (VWS) 29.866 weergaves

Instagram (17,4k volgers): animatie nieuwe maatregelen (12/3) 18.556 weergaves, de dagelijkse updates over corona ziektegevallen hebben gemiddeld 10.000 weergaves.
YouTube (1,5k abonnees): niets geplaatst.

Wetenschappelijke publicaties:

Issue	Auteurs	Titel	Tijdschrift	Afdeling
(Nieuwe) ziekten en resistenties (zoönosen)	Anderson R.M., Heesterbeek H., Klinkenberg D., Hollingsworth T.D.	How will country-based mitigation measures influence the course of the COVID-19 epidemic?	Lancet 2020; advance online publication (ahead of print)	EPI
(10)(2e) buiten verzoek (10)(2e)				